

РЕЦЕНЗИЯ

“ПЕДАГОГИКА” – ТЕОРИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕТО И ТЕОРИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО (ДИДАКТИКА) – Учебник в две части под научната редакция на Теодор Попов

Венка П. Кутева-Цветкова

Иновационните процеси в обществото през последните години задават тенденции към формиране на традиционната педагогическа теория и практика по посока обогатяване и надграждане на непреходното с нови идеи и концепции, ориентирани към развитието на личността, способни за самоопределяне в социума и културата, с насоченост към многоаспектна творческа дейност.

Педагогическият процес, изграден от позициите на личностно-ориентирана педагогика, предполага отчитане на потребностите и интересите на детето, използване на разнообразни форми и методи на работа, насочени към обогатяване на личността.

В тази връзка особено навременно и актуално е издаването на един нов учебник по педагогика – Педагогика. Първа част: Теория на възпитанието¹. Под научното ръководство и редакция на Т. Попов. С., ИИК “Везни”, 2007, 291 стр. и Педагогика. Втора част: Теория на обучението. Дидактика². Под научното ръководство и редакция на Т. Попов. С., “Типографика” ООД, 2005, 526 с.

Отделните части на учебника по Педагогика – Теория на възпитанието и Теория на обучението (Дидактика) са дело на два авторски колектива. По-голямата част от тях са утвърдени учени в областта на педагогическата теория, с разностранни научни интереси и творчески постижения. Останалите автори са млади и надеждни учени, с възможности за бъдеща работа.

Учебникът в две части е предназначен да подпомогне подготовката на студентите от Факултета по обществено здраве към Медицинския университет в гр. София. Той би бил полезен за всички учащи се от бакалавърските и

магистърските програми, за докторанти, специализанти и курсисти в сферата на следдипломното образование.

Педагогиката като учебна дисциплина е една от основополагащите за теоретичната подготовка на студентите. Тази базова подготовка дава увереност и възможности за отговорна, компетентна и професионална специализирана дейност. Усвоените по този предмет знания се надграждат от учебното съдържание по други учебни дисциплини.

Авторите на учебника излагат учебното съдържание достъпно, научно и увлекателно.

Научното познание за историята и теорията на педагогическата наука, за развитието на образованието, възпитанието и обучението, са солидна основа и фон за формиране на професионализма на бъдещите специалисти. Безспорно е, че запознаването на студентите с обективните фактори, условия и пътища за развитието на теорията и практиката на образованието и възпитанието, ще спомогне за обективното оценяване на богатото педагогическо наследство и на съвременните социално-педагогически явления и процеси.

Представят се както фундаментални теоретични постановки, така и тяхната конкретизация в сферата на възпитанието и обучението. Авторите се базират не само на класически теории и концепции на педагогиката, но и на най-съвременните тенденции в развитието на образованието и новите парадигми. Хуманистичната парадигма в образованието и възпитанието като обективно следствие от формиращата се през последните години културологична ситуация, предполага организация на особени взаимовръзки между педагозите и възпитаниците. В контекста на субект-субектния подход съвременното образование се свързва не с “възпроизводството на знания”, понятия, умения и навици, а с развитието на индивидуално-неповторимата личност на съвременния подрастващ.

Поради тази причина в първа част: Теория на възпитанието намират място, освен традиционните и основополагащите, и теми като управление на педагогическата дейност, педагогическо общуване и взаимодействие, физическо възпитание и развитие, здравно възпитание, интелектуално развитие и възпитание, нравствено, светогледно възпитание, гражданско образование и възпитание, екологично възпитание и екологична култура, възпитание и социализация чрез средствата за масова комуникация, етико-деонтологични аспекти на възпитанието, религия и възпитание и др.

Във втора част: Теория на обучението авторите в известен смисъл излизат от традиционната тематика и обхват на един учебник по дидактика за висше училище. Естествено е в него да присъстват базовите познания, намиращи се в основата на учебното съдържание. Авторите се придържат към утвърдени формулировки в нашата педагогическа теория и практика – дидактиката като наука и учебна дисциплина, обучение и образование, преподаване и учене, цели на обучението, съдържание на обучението, държавни документи за съдържанието на обучението, принципи на обучението, методи на обучението, организационни форми на обучението. В същото време, в учебника са включени проблеми, отразяващи актуалната педагогическа практика – конструктивизмът – нова философия на обучението, нови стратегии на обучение, преподавателят във ВУЗ, дистанционно обучение, преодоляване на критични ситуации в учебния процес. Намират място и въпроси, посветени на иновациите в педагогическата наука, както и теми, запознаващи читателите с алтернативни педагогически подходи и образователни технологии – дизайн-теории на обучението, интегрирано обучение, нетрадиционни образователни програми, иновационни образователни технологии и др. В някои от отделните глави са включени дискуссионни моменти и не докрай изяснени положения.

В широката панорама от педагогически теории, школи и направления се търси баланс между традиционното и иновационното.

Като цяло “Педагогика”, първа и втора част, може да се определи като съвременен университетски учебник. Към всяка тема е дадена основна и препоръчителна литература. Изведени са ключовите понятия.

Авторите не натрапват своите гледни точки, а водят читателя към размисли и собствени изводи.

Учебникът представлява интерес не само за студентите от Медицински университет, гр. София, а и за мнозина просветни дейци.

БЕЛЕЖКИ

¹ Попов, Т., Д. Гюров, С. Чавдарова-Костова, И. Колева, М. Дамянова, В. Георгиева, Л. Чакърова-Гатева, С. Младенова, Г. Петрова, Л. Годорова, Р. Христова-Коцева, Х. Марангу-Недялкова, Хр. Милчева, Д. Спасова-Сиджимова.

² Попов, Т., В. Гюрова, К. Герджиков, И. Колева, Л. Милков, Л. Цветанова-Чурукова, М. Михова, П. Балканска, Гр. Дерменджиева, Ст. Стефанова-Шпангенберг, Л. Чакърова-Гатева, Н. Петрова, Здр. Радионова, З. Савова, С. Младенова.